

Memmingeno-Airport
Lietuviu Stovyklos
Dienos Naujienos

Mintis

DP Center
Memmingen-Airport
Lithuanian Daily News

Memmingen-Airport

Permitted by UNRRA Team 155

Antradienis, 1946m. vasario men. 26d. Nr. 7

Estu Nepriklausomybes Svante

Užykar iskilmingai buvo atsvesta estu Nepriklausomybes svante Memmingeno-Airport Stovykloje. I iskilminga akta, o taip pat ir, koncerta atsilanke Memmingeno srities Karo Komendantas pulk. ltn. Wagneris, ltn. Paré ir daug kitu Amerikos karininku. Iskil-mese-tain pat dalyvavo vietines UNRROS tarnautojai su stovyklos Direktore p. Churchill priesakyje ir lietuviu, latviu ir emigrantu tautiniu vadovybiu atstovai.

Sveikinimo kalboje Karo Komendantas p. Wagneris tarp kit ko pažymejo, kad estu tautine grupe ir apskritai baltieciai yra vieni is drausmingiausiu ir pareiske vilti, kad netrukus musu padetis pageres.

Įvairios ziniios

Vasario 25 d.

New Yorkas. Niurnberge yra ne tiek svarbus nuteisimas sumtjuju, kiek yra svarbu surinkti medziaga. Is surinktos medziagos aiskeja, kad vieni naciai visko nebutu galeje atlikti, jeigu nebutu prisidejusi tauta.

Londonas. Cankaisekas pareiske, kad vyriausybe nusistaciusi istakyti integraluma ir issaugoti sienas. Reikalauja vien tik Jaltos Konferencijos nutarimu ivykdymo.

Varsuva. Niurnberge siandien Ribbentropo gynejas pateike ilga sarasa kvieciamuju liudininku. Tarp ju ir Churchillii. Teismas pareiske, kad gales iskvieesti Churchillii, jei tam bus pateiktas rimtas pagrindas.

Varsuva. Tap Hamburgo ir Hutsafeno nuskendo zveju laivas su 100 asmenu.

Paryzius. Profsajungos prieme nutarima, reikalaujanti vyriausybe nutraukti santykius su gen. Franco.

Londonas. Vakar Cunkinge pasirasytas susitarimas su komunistais perorganizavimui kariuomeniu. Pasitarime dalyvavo JAV ambasadorius gen. Marshall. Ir vakar Kijoj vyko demonstracijos.

Kaip is Romos pranesama, Popieziaus pasisakymas pries priverstina repatrijacija issauke kaip Anglijoje, taip JAV diskusijas. Is spaudos komentu paaiskejo, kad pagal Jaltos susitarima visi turi buti repatrijuoti i savo krastus. Anglai tvirtina, kad tai liecia tik tuos, kurie 1939 m. buvo SSSR pilieciai.

Londono oficialiai paskelbta, kad nebebus vykdoma priverstina repatrijacija i Rytu krastus.

Kardinolas Spelman pasake, kad yra tuscios kalbos apie zmogaus laisve, jei nera leidziama laisvas tikejimas.

Radio Hilversum pranesese, kad i Olandija atvyko lenku repatrijacione komisija repatrijavimui visu lenku, kurie pareiks nora vykti i Lenkija.

Maskva. Belgijoje katalikai laimejo 344, socialistai 231, komunistai 58, liberalai 53 ir kiti 10 vietu.

Pries tai turejo: katalikai 227, socialistai 221, komunistai 28, liberalai 88, kiti blokai 10 vietu.

Londonas. Kijoj 6 provincijose vyksta demonstracijos pries Sovietu Sajunga. Sanchajuje keli tukstanciai demonstrantu praejo pro Sovietu S-gos pasiuntinybes namus, pareiksdami protesta del raud armijos buvimo.

Londonas. Is Maskvos pranesama, kad generalisimus Stalinas yra paskirtas vyriausiuoju kariuomenes vadu.

Is *Bombejaus* pranesama, kad padetis kol kas rami. Per sukilima 270 uzmusta ir 1700 suzeista. Sunaikinta 53 sandeliai javu ir 300 mechaniniu susisiekimo priemoniu. Jurininkai yra pareiske, kad jie sutinka grizti prie darbo, jei uz buvusi sukilima nebus baudziami.

Is *Prancuzijos* pranesama, kad prie Pirineju kalnu siena tarp Ispanijos ir Prancuzijos uzdaryta. Komunistai ir socialistai kviecia visus bendron kovon pries Franco rezima.

Vasario 26 d.

New-Yorkas. Prezidentas Trumanas prieme zydu delegacija, kuriai be kit ko paminejo zuvusius 5.700.000 zydu Europoje. Pagal Niurnberge vedama procesa kaltininkai bus tinkamai nubausti.

Prancuzijos ministeris Leonas Bliumas isvyksta i Vasingtona.

Zydu Kongrese, kuris ivyko JAV, kalbejo p. Bernard Baruch, kuris apibudines zydu padeti Europoje ir ju kancias, paminejo ir isvietintuosius, kurie i savo krasta nenori grizti, del to, kad ten viespatauja jiems svetima dvasia.

I Cekoslovakijos protesta kuriame buvo kalbama, kad JAV keli karininkai su kariais, atvyke i Cekoslovakija, iskase kaz kokius slaptus dokumentus, nepranese Cekoslovakijos vyriausybei, atsakoma: "gal ir negerai pasielgta neatsiklausus Cekoslovakijos vyriausybes, bet tie dokumentai, jai pageidaujant, bus grazinti. Be to, sakoma, kad slaptu dokumentu vieta buvusi smarkiai uzminuota ir jeigu amerikieciu kariai nebutu pasaline uzminavima, tai ivykus sprogimui, butu nukenteje daug apylinkes gyventuju. Tai ivykdyti galejo bet kas, noredamas slaptuosius dokumentus sunaikinti.

Londonas. Is Lisabonos korespondentas pranesa, kad Ispanijoje arestuota grupe zmoniu uz slapta veikima.

Anglijoje Darbo Partija padare nutarima kreiptis i vyriausybe del santykiu nutraukimo su Ispanijos Franco vyriausybe.

Is Maskvos pranesama (Londono radijo zin. Red.), kad Sovietu Gruzijos komunistu partija padare nutarima del grazinimo is Turkijos jai priklausanciu teritoriju. Istambule tas dalykas sukele reakcija. Vyriausybes sluoksniuose buvo pasakyta: "Turkija niekuomet neuzsilms ivairiomis kombinacijomis. Taciau jeigu jai gres smurtas ir jega, tai ji atsakys tuo paciu ir savo teritoriju neuzeis."

Radaro vaidmuo šiuo dienu gyvenime

(S. D. Rachtliff CORONET Nr. 110, 1945.)

Salia atomines bombos radarus buvo šio karo metu didžiausiu moksliniu pastangų vaisius. Radaro pramonė išaugo karo metu ir šiandien mums kyla klausimas, kur mes ji pritaikinsim taikos sąlygomis.

Karo sąlygose išaugęs, jis, be abejo, turės nemažiau reikšmes ir mūsų normaliam gyvenime. Radaru aprūpintas laivas gali pilnu greičiu plaukti per ruožą be jokio pavojaus ir išplaukti iš tirsčiausiu ruku padengta uosta. O tai yra be galo svarbu, nes kiekviena sugaista dieną, belaukiant geresniu oro sąlygų išplaukti uostan, vidutinio dydžio krovinių laivui sudaro apie 3000 dolerių nuostolių, o Queen Mary tonazas laivui desimtimis tukstanciu.

Aviacijoje radaras padarys taip pat milžinišką perversmą: lektuvai visiskai saugiai gales skristi bet kokiam ore. Meteorologijoje, nustatant ateinančių dienų orą, radaras taip pat nes daugiau tikslumo. Jo pagalba daug geriau galima matuoti audros debesų aukštį, ju greitai ir krypti. Radaro siunčiamos bangos gali būti, kaip ir sviesos spinduliai, nukreipiamos norima kryptimi. Idomžiausia yra tai, kad siunčiamos bangos, sutike kliuti, nuo jos atsoka. Ta savybė ir yra svarbiausias šio naujo išradimo elementas.

Iki radaro išradimo, lektuvų šekime buvo naudojamos garso bangos. Tačiau zinome, kad garso greitis yra tik 300 metrų ir sekunde, tuo tarpu radaro siunčiamos bangos sklinda sviesos greičiu—186.000 mylių ir sekunde. Tokiu būdu pakanka 1/1000 sekundes, kad išleistas signalas pasiektų kliūtį už 93 mylių ir grįžtų atgal. Grįžtančioms bangoms priimti panaudota televizija. Grįžusi banga pereina per tam tikrą aparatūrą ir ant ekrano matomas kontūras tos kliūties, nuo kurios banga atsoko.

Pirmieji bandymai su radaru pradėti daryti po 1930 metų. 1938 metais radaras įvestas priesiektuvinių tarnybų. Kuomet 1940 metais rudenį Vokietijos aviacija puolė Angliją, radaras buvo jau pilnai pritaikintas naudoti. Jo dėka, mazute britų aviacija, tesudėjusi vos is 800 kovos lektuvų galejo būti tinkamu laiku ir tinkamoj vietoj panaudota.

1940 m. rugpjūčio mėn. naciai neteko 957 lektuvų. Tu pat metu rugsejo 15 d. is 500 vokiečių bombonesių, puolusių Angliją, buvo numusta 185. Nuo tos datos oro karas prieš Angliją, galima sakyti, nuostojo savo reikšmes.

Nemažiau gerus rezultatus davė ir radaro panaudojimas prieš povandeninius laivus. 1942 m. nacių pov. laivai skandavo iki 16.000 tonų alijantu laivų ir diena. Pritaikius radarą, lektuvams galejo būti nurodoma prieso povandeniniu laivų tiksliai buvimo vieta. Nuo tada budavo nuskandinama vidutiniskai 1 prieso povandeninis laivas ir diena.

USA šiandien radarų istobulinti deda milžiniškas pastangas. Ramiajame vandenyne, karui prasidėjus, USA isejo pilnai apsirūpinus radaro aparatūra, kas jai padejo pasiekti fantastiniu pergaliu. Galime nustatyti, kaip pavyzdži, si fakta: vienas japonų laivas, akimis nematomas, radaro ekrane buvo užfiksuotas. Radaras nurodė jo nuotolį, kursą ir greitį. Po dviejų salvių laivas is radaro ekrano pranyko. Jis buvo nuskandintas jo visai nematant.

Pirmieji priesiektuviniai pabukliai, aprūpinti radaru, buvo panaudoti Italijoje prie Ancio. Nakti, nematant taikinio, ugnis buvo leidžiama tik pagal radaro nurodymus. Kita ryta pajuryje resta daugybė sunaikintu vokiečių bombonesių.

Šiandien radaro gamyba yra be galo isplesta. Fabrikuose, kurie gamina radarą, dirba tukstanciai specialistu. Iki praejusiu metu liepos menesio buvo pagaminta ivairiu priemoniu uz 2.700.000.000. dolerių. Ka gi mes darysime su sia milžiniška pramonė ir tukstanciais joje dirbanciu darbininku?

Pirmiausia, radaras bus pritaikintas komercinei laivininkystei. Ruke, ant radaro ekrano, laivo kapitonas puikiausiai mato visas laivo kelyje esancias kliutis. Bandymui panaudotas laivas ir didziausiam ruke išplaukdavo ir laivais sausakimsai prigrusta New-Jorko uosta. Apie tris savaites per metus, rukas suparalizuoja New-Jorko uosta. Tai sudaro milžiniškus, milijoninius nuostolius laivų savininkams. Tik viena dieha, pavyzdžiui, prie New-Jorko uosto buvo sustoje ir lauke geresnio oro 575 laivai. Radaras pasalins bloga ora is New-Jorko uosto.

2

Aviacijoje, kaip minėta, radaras taip pat inesa daug daugiau preciziskumo. Aukstis šiandien matuojamas oro slegimo pagelba — pagal jūros lygį. Panaudojus radarą, lakumas zinos kiekvienu momentu, kokiam faktiskam atstume nuo zemes jis randasi. Radaras, panaudotas jau karo metu, bombonesiu pilotams ant ekrano rode visa tai, ka jie praskrisdavo: upes, miestus, kalnus. Palygindami radaro parodymus su zemelapiais, jie kiekvienu metu zinojo tikslia savo buvimo vieta.

Lektuvai, kuriuose automatiniai pilotai galejo būti naudojami tik skridimo metu, radaro deka gales tupti ir kilti visiskai be zmoniu igulos.

Radaro pagelba, taip pat, tik su keliu metru paklaida ir greit galima matuoti ir didesnius atstumus. Tai svarbu matuojant nepereinamus plotus.

Šiuo metu dar sunku apspresti ta vaidmeni, kuri suvaidins radaras mūsų gyvenime.

Praejusio didziojo karo metu apie radio galvota tik kaip apie beveli telefona. Tačiau, laikui begant, radio buvo pritaikintas daug platesniu mastu. Šiandien radaras pritaikintas nustatinti kliutims. Netenka abejoti, kad laikui begant ir jo pritaikymo sritis ir jam stambi uždaviniai zymiai issiples.

Bevinas siulo Raudoniesiems ilgesni taikos pakta

Londonas, vasrio 22 (AP) — Uzs. Reik. min. Ernestas Bevinas paireske vakar Atstovu Rumuose, kad jis yra padares pasiulyma isplesti Britanijos 20 metu draugiskumo pakta su Rusija iki 50 metu. Jis sakesi paireskes uzs. reik. komisariui V. M. Molotovui gruodzio men. Triju Didz. uzs. reik. min. Konferencijoje Maskvoje, kad "mes turime draugingumo sutarti ir norime būti draugini. Jeigu jus norite ja pakeisti is 20 is 50 metu, as patarsiu savo vyriausybei tai padaryti."

Ats. Rumuose Bevinas paireske: "as nerandu nieko geresnio, kaip sitai tam, kad pasalinti rusu itarinejimams." Be to, jis pridure, kad sutartis gali būti pagerinta, padarant ja isakmesne ir pakeisti taip, kad ji butu patikima.

Santykiai su Rusija pirmoj vietoj

Nors jis padare apzvalga visos britu uzs. politikos, taciau pirmon vieton state angliu - rusu santykius, del kuriu beveik kiekvienas kalbetojas dvieju dienu uzs. reik. debatuose pasisake.

Patvirtindamas savo nora "islaikyti draugiskus santykius su Sov. S-ga visiems laikams", jis paireske: "buvo pasakyta, kad mes einame prie karo su Rusija, taciau as negaliu isivaizduoti kokios nors priezasties, del kurios Britanija ir So. S-ga gali kariauti. As negaliu iziureti del ko mes furetume kovoti."

Bevinas prase Rusija "parodyti toki pat abipusi pasikeitima nuomonemis ir svarstymais, koks yra parodytas tarp musu ir Amerikos Valstybes Departamento".

Kreipesi i Stalina

Ovaciju lydymas, jis paireske, kad nesas pasiruoses paaukoti Britu Imperijos ir kad jis kreipesi i premjera Josifa Stalina, prasydamas bandyti imtis priemoniu, kad diplomatine masina sukstusi lygiai sprendziant visus gyvenamojo laiko sunkumus.

Liesdamas Jungt. Tautu darba, Bevinas paireske: "as manau, mes pasalinome balme" ir pridure, kad neziurint jo disputo argumentu pries Visinski "musu draugyste buvo lygiai artima, ar net artimesne, po to kai jis isvyko, negu pries jo atvykima".

Bevinas sutiko su tuo, kad Ruro krastas turi būti pavestas tarpt. kontrolei.

(Star & Stripes Nr. 53, 1946. II. 23)

Redakcijos Zodis

Redakcija praso visus skaitytojus bendradarbiauti musu lakrastyje. Stovyklos gyventojai prasomi teikti ziniu is stovyklos gyvenimo ir kelti minciu bei sumanymu, kylanciu is musu gyvenimo. Prasoma teikti, jei kas turi, uzsenio laikrasciu bei zurnalu. Redakcija bus labai dekinga.